

HE liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä niihin liittyvistä laeista

HE 202/2020

Liikenne- ja viestintävaliokunta 5.11.2020

Liikennepalvelulakiin ja siihen liittyviin lakeihin ehdotetut muutokset:

Yleistä:

Hallituksen esitys liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä niihin liittyvistä laeista (HE 202/2020)

Aikataulu:

- lausuntokierroksella 20.8.–11.9.2020
- Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunta 29.9.2020
- eduskunnalle 29.10.2020
- voimaantulotavoite 1.1.2021 (väliaikaiset muutokset voimassa 30.6.2021 asti)

Hallituksen esityksessä muutettavat lait

- Muutettavaksi ehdotetaan kuutta lakia:
 - Liikenteen palveluista annettu laki (320/2017)
 - Liitelait:
 - Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettu laki (1397/2016, hankintalaki)
 - Laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettu laki (1687/2009)
 - Liikenne- ja viestintävirastosta annettu laki (935/2018)
 - Painelaitelaki (1144/2016)
 - Vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettu laki (1398/2016, erityisalojen hankintalaki)

Keskeiset ehdotukset:

1. Tekniset muutokset, korjaukset ja kielelliset täsmennykset
2. Liikkumisen tietopalvelun hankkiminen liikenteenohjausyhtiöltä
3. Sisävesien ammattipätevyysdirektiivin ja merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin muutoksen täytäntöönpano
4. Muut ehdotukset
5. Väliaikaiset muutokset covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseksi (18 a, 109.4, 179 a §)

1. Tekniset muutokset 1/4

- Lain lukunumeroinnin muuttaminen juoksevaksi eduskunnan edellyttämällä tavalla (EV 251/2018 vp)
 - Vastaavasti korjattaisiin lain sisäiset viittaukset
- Lakiin tehtäisiin tarvittavia selventäviä ja tulkintaa helpottavia muutoksia
 - Kielelliset täsmennykset (mm. käsitteet luvanhakija ja -haltija yhdenmukaistetaan)
 - Tekniset korjaukset (mm. korjataan vanha viraston nimi)
 - Ruotsinkielisen kieliversion parannukset
- Hankintamenettelyjä koskevia pykäläiä selvennettäisiin
 - 162 §:ään lisätään viittauksia hankintalakiin, jonka tarkoituksena on selkeyttää suora hankintojen ja palvelusopimusasetuksen soveltamista
 - Muutoksenhakua koskeva 260 § ehdotetaan muutettavaksi lain luottavuuden parantamiseksi sekä selkeyttämään suora hankintojen ja palvelusopimusasetuksen soveltamista

1. Tekniset muutokset 2/4

- Hankintalaki ja erityisalojen hankintalaki:
 - Hankintalain 9 §:ään ja erityisalojen hankintalain 20 §:ään ehdotetulla *teknisellä muutoksella* tehtäisiin aiempiin lakimuutoksiin liittyvä tekninen korjaus lakiviittaukseen
 - Voimassa olevissa pykälissä viitataan kumottuun joukkoliikennelain 36 §:n 2 momenttiin.
 - Jatkossa viitattaisiin liikenteen palveluista annetun lain 162 §:n 2 momenttiin (vastaa sisällöllisesti kumottua joukkoliikennelain säännöstä)
- Painelaitelaki:
 - Vanhentuneen viittauksen korjaaminen lain 100 §:ssä
 - Samalla pykälän sanamuotoa selkeytettäisiin niin, että se muodostaa loogisen kokonaisuuden viittauksen kohteena olevan liikenteen palveluista annetun lain 96 §:n sanamuodon kanssa

1. Tekniset muutokset 3/4

- Valtionavustusta koskeviin pykäliin (174 ja 175 §) selventäviä toimivaltamuutoksia sekä kielellisiä muutoksia
 - Jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto vastaisi määrärahan käytöstä muille kuin liikenteenharjoittajille liikenteen palveluiden kehittämis-, suunnittelu- ja tutkimustyöstä, myös silloin kun kyse on strategisesti merkittävistä hankkeista
 - Jatkossa käytettäisiin yhteneväisesti käsitteitä määrärahan kohdentaminen ja valtionavustus
- KEHA-keskukset hoitaisivat jatkossa valtionavustusten maksatukseen, käytön valvontaan ja takaisinperintään liittyviä tehtäviä siirrettäisiin toimivaltaisien ELY-keskusten puolesta (174 a ja 175 a §)
 - Muutoksilla tehostetaan sekä ELY-keskusten että KEHA-keskusten resurssien käyttöä (ei aiheuta resurssisiirtoja ELY-keskuksilta KEHA-keskukseen)
 - Lisäksi tehostetaan valtion rahan käyttöä ja käytön valvontaa
 - ELY-keskuksille jäisi kuitenkin valvova rooli

1. Tekniset muutokset 4/4

- Laki Liikenne- ja viestintävirastosta:
 - Liikenne- ja viestintäviraston ohjausroolin täsmentäminen (lain 2 §:n 7 ja 8 kohdat):
 - Jatkossa ELY-keskuksille annettavasta ohjauksesta käytettäisiin käsitettä toimialaohjaus (ELY-laki 8 §). Toimialaohjauksella tarkoitetaan ELY-keskusten sektorikohtaista operatiivista toimintaa koskevaa ohjausta.
 - Toimialaohjaus koskee joukkoliikennepalveluihin, saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden erityisrahoitukseen sekä yksityistieasioihin liittyviä asioita
 - Tarkoitus yhdenmukaistaa käsitteistöä ja varmistaa yhdenmukainen, riittävä ohjaus. Viraston antama toimialaohjaus olisi luonteeltaan yleistä, eikä tapauskohtaista.
 - Muutoksella selkeytetään viraston ohjausroolia

2. Liikkumisen tietopalvelun hankkiminen Traffic Management Finland Oy:ltä

- Jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto voisi järjestää vastuullaan olevan liikkumisen tietopalvelun itse tai hankkia palvelun sekä siihen liittyvät välittömät tuottamis-, ylläpito- ja kehittämistehtävät TMF:ltä (154 §).
- TMF tarjoaa liikenteen ohjaus- ja hallintapalveluita. Konsernin tehtävä on vauhdittaa alan kehitystä ja parantaa liikennealan yritysten toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä. Yhtiön tarjoama tieto auttaa yrityksiä luomaan uusia liikkumISRatkaisuja ihmisille ja tavaroille.
- Muutoksella edistettäisiin liikennejärjestelmän vaikuttavuustavoitteiden toteutumista ja liikenteen digitalisaation täysimittaista hyödyntämistä kehittämällä edellytykset liikenteen tiedon laajemmalle hyödyntämiselle ja näin uusien digitaalisten palveluiden syntymiselle.
- Hankittaessa tietopalvelu TMF:ltä, olisi ilmoitukset tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista tehtävä suoraan tälle palveluntarjoajalle (179 §).

3. Direktiivien täytäntöönpano 1/3

- Sisävesien ammattipätevyysdirektiivi (EU) 2017/2397
 - Suomi rajoitetun täytäntöönpanon mahdollistavan artiklan piirissä
 - Suomen nykyinen järjestelmä, jossa on käytössä samat pätevyydet meri- ja sisävesialueilla, säilyy
 - Suomi ei myöntäisi direktiivin mukaisia ammattipätevyyksiä, mutta ne olisivat voimassa Suomessa
 - Muilta osin kyse meripalvelua koskevien kirjauksien tekemisestä ja vahvistamisesta, pätevyyksien hallinnointiin liittyvästä viranomaisyhteistyöstä sekä petosten torjuntaa ja sanktioita koskevista säännöksistä

3. Direktiivien täytäntöönpano 2/3

- Laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta
 - 26 d §: sisävesien ammattipätevyysdirektiivin velvoitteiden täytäntöönpano meripalvelua koskevien kirjauksien tekemisen ja vahvistamisen osalta
 - Laivaisännälle velvollisuus kirjata meripalvelukirjan haltijan pyynnöstä meripalvelua koskevat tiedot meripalvelukirjaan
 - Liikenne- ja viestintävirastolle velvollisuus vahvistaa meripalvelukirja pyynnöstä

3. Direktiivien täytäntöönpano 3/3

- Merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin muuttamista koskeva direktiivi (EU) 2019/1159
 - Direktiivi edellyttää vain vähäisiä muutoksia liikenteen palveluista annettuun lakiin
 - 110 §:n 2 mom.: myös aluksella työskentelyä varten vaadittavat asiakirjatodisteet tunnustettaisiin
 - 113 §: täsmennettäisiin, että pätevyysasiakirjat voidaan säilyttää aluksella joko kirjallisesti tai sähköisessä muodossa

4. Muut ehdotukset

- Täsmennettäisiin laivaväen pätevyyskiä (mm. liikennepalvelulain 101 §:n 1 mom.)
- Täsmennettäisiin viranomaisten hyväksymispäätöksiin liittyvää muutoksenhakumenettelyä sekä selkeytetään säännöksiä, joilla voidaan peruuttaa tai keskeyttää hyväksymispäätöksen alainen toiminta (liikennepalvelulain 241, 242 ja 245 §)
- Selkeytettäisiin liikennepalvelulain asetuksen- ja määräyksenantovaltuuksia (32, 104, 107 ja 108 §)
- Muutokset liikennepalvelulain 181 §:ään (palvelusopimusasetuksen mukaiset tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset):
 - Ehdotetaan litin liittämistä Lahden kaupungin toimivalta-alueeseen (litti siirtyy Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan 1.1.2021)
 - Kunnan tai kuntayhtymän hankkima liikenne voisi vähäisessä määrin ulottua sen varsinaisen toimivalta-alueen ulkopuolelle (esim. koulukuljetukset)

5. Väliaikaiset muutokset covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseksi

Väliaikaisesti voimassa 30.6.2021 asti:

- **18 a § (uusi pykälä):** henkilökuljetuspalveluja tarjoavien tieliikenteen luvanhaltijoiden varautumisvelvollisuus laajennettaisiin myös pienempiin toimijoihin (taksiliikenneluvan haltijat sekä henkilöliikenneluvan haltijat ja henkilöliikennettä harjoittavat tavaraliikenneluvan haltijat, joilla on liikennekäytössä 15 tai vähemmän kuin 15 linja-autoa/ajoneuvoa/ajoneuvoyhdistelmää)
- **109 § (uusi 4 mom.):** Liikenne- ja viestintävirasto voi määräyksellään pidentää laivaväen kelpoisuustodistusten voimassaoloaikoja covid-19-epidemian aikana
- **179 a § (uusi pykälä):** henkilöliikenteen kuljetuspalveluita tarjoavien tulisi ilmoittaa muutoksista (esim. reitti- ja aikataulumuutokset) viimeistään 5 päivää ennen suunnitelman toteuttamista

Kiitos

Ylitarkastaja Katja Peltola, p. 0295 342 031, katja.peltola@lvm.fi

Ylitarkastaja Amanda Mäkelä, p. 0295 342 057, amanda.makela@lvm.fi

Ylitarkastaja Monika Mutanen, p. 0295 342 125, monika.mutanen@lvm.fi

Suunnittelija Merita Erkkilä, p. 0295 342 136, merita.erkkila@lvm.fi